

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség: Főter 434.
Kiadó: ifj. Wagner Antal
könyvkereskedő.

Felelős szerkesztő:
Dr. Szirmai Vidor
ügyvéd.

Főszerkesztő:
Dr. Reich Aladár
orsz. képvis.

Főmunkatársak:
Dr. Nyiraty János
Dr. Valentin Emil

Előfizetési árak:
Egész évre 6 kor. Fél évre 3
kor. Negyed évre 1:50. Egyes
szám ára 12 fillér.

MÁRCIUS 15.

Zsarnoki hatalom dermedtélő telének
Süvítő szelei felénk röpködének,
Még a gondolat is megfagyott az agyban,
A szív alig mozdult, ha mozdult is, halkán.

Meg volt halva, — sirba fektették a magyart,
Minden nemes kebelt bús sirgöröngy takart;
De az arkangyalnak harsány trombitája
A feltámadásnak zendült szép napjára

Szélfoszlott a magyar zordon siri álma,
Fényes hajnal hasadt sötét éjszakára,
Meleg sugaraktól olvadt a tél fagya,
Illatos virágtól lett a mező larka.

A szabadság szórt ragyogó sugarát,
Egyenlőség elve virult mint a pázsit,
A lesvériség a szeretet magzatja,
Hosszú álmaiból felébredt kacagva.

Oh, ha láttátok vón' a lomboló kedvel,
Midőn ujongott a szabad magyar nemzet!
Lángját láttátok vón' a honszeretelnek,
Hogyan ostromolta a magas eget!

Március idusán szemem könnybe lábad,
Igazi szabadság hajnalfényt nem láthat,
Fagyasztó szelek még mindig süvitenek, —
Mikor lesz, mikor lesz nyara e nemzetnek!?

Mondanám: borulj le én népem könnyezve,
Zokogó panaszod törjön az egekre;
Mondanám: oh, roskadj a földnek porába,
S kérd Istent kegyelmét pusztuló hazádra.

De azt mondom: ne sirj, ne panaszold búdat,
Könyörgésed ámbár az egekig juthat;
Ámde tanácsolom: — oh te vérig sértett —
Győzd le valahára minden ellenséged!

Kigyósi G.

Március 15.

Az életet tagadó enyészet három évszázados mohával befutott sziklasirjában pihent immár a magyar nemzet alkotmányos szabadsága; örökén — hazánk arany kalászsza! rengő terein — marakodva osztozott meg a halottrabló pribéksereg.

Nem hitték már, hogy van feltámadás!

Idegen volt a magyar hazájában és zsellér volt csupán a saját telkén.

De bekövetkezett 1848!

A nemzet kebelében, lappangva, mélyen elrejtve, már évtizedek óta harapódzott tova a haza- és szabadságszeretet olthatlan tűzének fellobogó lángja, zúgva, dörögve, mint a föld méhében forrongó láva-tenger, keresve a krátert, amelyen kitörjön.

És mikor a tavasz, a dermeteg természet bilincs oldó forradalma, az élet hallhatatlanságának ez az örök ragyogású symboluma, megkezdte az újjászületés soha el nem évülő processusát: bámulva látta a kikelet apró, nyiló virág-szemeivel, hogy ime a szabadság él, széttépte az elmulás sűrű ködfátyolát és sziklasirját — hova olyan jól elrejtették — megbontva, dicsőségesen feltámadott.

Árpád honszerző lelke, Rákóczy és Bercsényi szabadságért lángoló szelleme, ezek a dicsőségtől ragyogó szárnyú arkangyalok emelték fel a sirüreg takaró nehéz márványlapot, — a nemzet önérzetét átokként leszorító csüggedés súlyos sirkövét.

És amint az ég magasából áldást osztva szétáradó napsugár himes virág-szőnyeggel terítette be hazánk imádott tereit, — azonkép töltötte be, termékenyítette meg az új életre ébredt szabadság a nemzet fiainak szívét, fel-

pezsdítve vérüket, lángra gyujtva lelkeket.

A nemesek és jobbágyok ridegen elszigetelt kasztjából megszületett az egyenjogú polgárokból álló szuverén magyar nemzet.

Az előjogokat megszüntette a jogegyenlőség — a jobbágyokat az urasággal egyvonatra nivellálta a szabadság egyenlőséget hirdető geniusa.

Nem kellett hozzá Cassius törének vészjósló villanása — elég volt a szabadság lángoló szeretete.

Áldott tavasz, mely ilyen virágokat hozott nekünk!

És áldott március 15-dike, költők, próféták, hősök születésének napja!

Költőké, akik prófétákként láttak a titokzatos jövő hieroglifekkel vibráló chaosába!

Prófétáké, akik halhatatlanná tették nevüket tüneményes alakba öntött kijelentéseikkel!

Hősöké, akik kardjukkal irták a csillagokba a világ legfelségesebb, legtökéletesebb hőskölteményeit!

De felhőbe takarva, véresen jött fel a nap, vértengerbe bukott alá.

A szabadság sirjánál örökös reakció hóhérai nem tűrhették, hogy az eszme feltámadott.

Kezdetben alattomosan bújtogatva és lopva, mint az éj homályában bújdokló undok féreg, a halottrabló hiéna — utóbb erőszakkal, nemtelenül, másokkal gyáván szövetekezve, mint útszéli orgyilkosok törtek nemzetünkre.

És mikor már két hatalmas ország népirtó, szabadságtipró rabszolgaserege szegezte mellünknek gyilkos fegyvereit — akkor még egy áruló magyar karjának a sújtó ütése is kellett ahhoz, hogy porba fektessék hős csatákon kifáradt hadainkat.

Megejtette apáinkat az ármány, le-törte az erőszak!

Világosnak nyomán a gyásznak komor sötétsége következett be!

És a tizenhárom vértanu nevéből egy új csillagképlet támadt a szabadság firmamentumán!

De haláluk nem bűnhődés volt — de megdicsőülés!

És következett egy vérrel, könnyel, szomorúsággal, sötétséggel és fájdalommal terhes korszak, kétségbeejtőbb annál, amit a mohácsi vész hozott.

Mérhetlen kinokban vonaglott a nemzet!

És a szolgásgnak, a megalázásnak ebben a szégyennel teljes, férfigyalázó korszakában is büszkén, bizva, remélve tekintett előre a magyar!

Mert nem lehet az, hogy hiába hal-tak ők, a dicső tizenhárom és a névtelen hősök ezrei, kik vér- és könnytengeren gázoltak keresztül, hogy milliókat váltsanak meg a szolgaságtól.

És valóban az ő sirjuktól kelt ki újult erővel a nemzeti öntudat.

A történelem igazságszolgáltatása nem ismer kegyet, nem oszt kegyelmet, zord az és ítélete kikerülhetlen mint a fátum!

A természet ismét vajudik, mint 55 évvel ezelőtt — a három hegy és négy folyó országában pedig most is milliók borulnak le e napon a nemzetek minden-kori ideálja, — a szabadság szentséges eszméje előtt!

Mert a szabadság az erőnek és hatalomnak szülőanyja, a nemzet becsületének Glóriája!

Gondoljunk őseinkre, a vérpadon, harc-téren elhullott hősökre és küzdjünk a szabadságért!

Aki népe szabadságát nem védi, apái sirját tagadja meg és becstelen!

Nagy idők hallhatatlan bajnokainak

TÁRCA.

A vén cigány halála.

Haldoklik a vajda, végső hareát vivja,

Elfáradott lelkét többi őse hívja.

Megnyugszik sorsában a nagy Devlát áldva,

S boldog viszontlátást remél a halálba.

Körötte a tábor apraja és nagyja,

Áhitattal hallják, mit mesél a vajda.

... „Nagyon régen... mikor még fiatal voltam,

Meghalt anyám, apám s álltam elhagyottan,

Egyetlen örököm rongyos cigánysátor

És egy rossz hegedű, húr is rajt' csak három

Negyedik elpattant, mikor apám lelke

Felszállt őseihez, fel a boldog mennybe.

S e száraz fával jártam a világba

Össze, mindenfelé szerencsét próbálva.

Egyszer csak azt hallom...:

(Megifjodott erre

Az emlékezéstől, S felegyenesedve

Büszkén így folytatta):

„... Minden, a ki magyar

Menjen zászló alá, kardot bíró karral!”

Az óbéstert kértem, vegyen katonának.

„Cigány, itten lőnek, nem pedig flótáznak!

Furulya a puska, dörgés a zenéje,

Harera vágyik mostan minden ember vére.”

De én addig kértem, összetett kezekkel,

Hogy engem cigányt is, vitéznek vegyen fel.

Harcoltam nagy bátran, sebet sebre kaptam,

De nem hagytam magam én is visszaadtam.

Mikor leroskadtam — csak úgy folyt a vérem —

Feltűzte az érmet és megcsókolt vezérem.

S kérdezte mit kérek? „Csak egy kis darabot

A' rongyos zászlóból.” És egy foszlányt adott.

Megköszöntem szépen s a szívemre tettem,

Mint egy amuletet, mindig úgy viseltem.

És mikor nem bírta el kezem a kardot,

Akkor hegedültem és húztam a marsot,

Azt a nótát, a mely a csodát művelte:

„... Kossuth Lajos azt izente...”

Kimerült már nagyon. Ezt is úgy pihegte,

Ágyára hanyatlott, vonaglott a teste.

És a csodálattal bámulkodó népség,

Boldog kimulásért a nagy Devlát kérték.

A vajda még egyszer végső erejével,

Mutatott fel oda soványas kezével,

Hol hegedűje volt; s nehezen lihegte:

„Húzzad... purdét...” Tovább nem bírta a [nyelve.

Megérti a purdét s utoljára húzza

Édes keservesen. (Rezegett az ujjja.)

Mosolylyal ajakán vált hideggé teste,

Boldogan hagyta el porhüvelyét lelke,

Mig ezt húzta:

„Kossuth Lajos azt üzente,

Elfogyott a regimentje.

Ha még egyszer azt üzeni,

Mindnyájunknak el kell menni.”

Fratesies Endre.

szelleme beszél hozzánk a multak meszeségéből — és a Kárpátok bércecs homlokáról hazánk történetének ezeréves büszkesége tekint le ránk!

És a nagy szellemek, a hősök, a vértanúk, az ezer éves történelmi tapasztalat, mind azt tanítja nekünk, hogy csak egy lehet küzdelmünk célja: Magyarország teljes önállósága és függetlensége!

És higyük: „Lesz még egyszer ünnepe a világon!”

Dr. — y

Közgyűlés előtt.

Kétségtelen, hogy az önfentartás ösztöne még a legparányibb lényénél is megvan. Az egér kerüli a macskát, a galamb a vércsét. A gyengébb állatok rendszerint menekülnek az erősebbek elől. Azok az állatok, amelyek biznak erejükben, szembeszállnak ellenségükkel. Még hatalmasabban van kifejlődve ezen önfentartási ösztön az emberben. Évezredek folyamán annyira finomult ezen érzés, annyi alakot nyert, hogy mai napság ezen önfentartási ösztönnek egészen más nevei vannak, azonban akár stréberség, akár kegyhajhászat, akár kapaszkodásnak nevezzük is, magyarul röviden úgy lehetne kifejezni, hogy kenyérkérdés.

Csak hogy míg az állat megtudja különböztetni, hogy mi képez reá nézve önfentartási ösztönt és mindennemű szükségleteit így is elégíti ki, a teremtés leg-tökéletesebbike, amint azt mondani és írni szokták az állatok megfékezője, a növények és ásványok kihasználója, a föld ura és parancsolója . . . az ember nem képes megkülönböztetni.

A fősvény azt hiszi, hogy éhen hal, ha többet költ; a pazarló azt gondolja, hogy az övé sohasem fogyhat el s ha el fogy, bizonyosan lesz másik.

A küzdelem mit egymás ellen folytat ezer meg ezer minden képzeletet meghaladó alakban nyilvánul. Bátran, vitézen, vakmerően, halálmegvetve, szenvedélyesen, hidegvérűen, nyugodtan, lármásan, csendesén, fortélylallyal, csellel, erőszakkal, áskálódva, bujkálva, nyíltan küzdenek egymással; sőt a legtöbb esetben maguk háttérben maradnak és mások gyengeségét felhasználva, mint eszközöket vetik oda a harcba. Ezek a szegény eszközök pedig a legnagyobb részben soha sem tudják, hogy ugyan miért is kell nekik gyűlölködniök, marakodniök azokkal, a kikkel sympatizálnak, sőt a kiket szeretnek, mikor ők olyan szépen, nyugodtan élhetnének a mások baja nélkül. Ezen eszközök igényei csak a legkritkább esetben lesznek kielégítve, sőt legnagyobb részben az a cél, amelyre őket felhasználják azonos azzal, amely épen az eszközök érdekeivel ellentétben áll!

Beszéljünk nyíltan. Ismét a mi tisztviselőinkről van szó. Megfoghatatlan és szinte csodálatos dolog, hogy ők abban a tévhitben vannak, hogy nekik a kormányra kell szavazni. Hát Heves, Borsód stb. vármegye nem elég példa arra, hogy az alispántól kezdve a legutolsó hajdúig, mind ellenzéki? Kitől? Miért félnek? Ez nem önfentartási ösztön. Ez a saját állapotának, a saját egyéni sú-

lyának, emberi méltóságának fel nem ismerése, kicsinylése. Hát mit gondolnak ezek a tisztelt urak, tegyük fel holnap leszavazzák a városháza párt indítványát, hát mi történik? Elcsapják őket vagy fegyelmet kapnak? Tisztelt tisztviselő uraim! Hát azt hiszik önök, hogy olyan nullák önök, akik semmit sem számítanak és a kikkel mindent lehet megcselekedni?

Higgyék meg nekünk, hogy ez idő szerint önöknek bár kevés a fizetésük, de jó dolguk van. Önök a városházi pártnak az eszközei, azok az eszközök, amelyeknek igényei nem szoktak kielégítést nyerni. Kiért, vagy miért küzdenek önök? A város, az ország jóléteért? Hát lelkükben a város vagy az országra nézve előnyösnek tartják-e Baja város klick uralmát? Talán saját érdeküket? Hát mi érdekük van önöknek ezen urak szekereit tölteni, a hol önök csak gépek, csak numerusok, lélek és hang nélkül. Tehát e klikknél jó dolguk van, mert azoknak eszközei, így legalább a mézes madzagot az önöknek, az ő kedves barátainak végig huzzák néha napján szájaikon.

Mi azon reményben, hogy végre valahára csak meg tudják majd ítélni a saját helyzetüket, nem akarjuk önöket elvadítani, pedig minden közgyűlésen rászorgálnak.

De hát mi lesz ennek a vége? Méltóztattak már arra is gondolni, hogy mi is csak emberek vagyunk? Van nekünk is türelmünk, de türelmetlenek is lehetünk.

Naponkint hallunk önöktől panaszt, hogy kevés a fizetésük. Szeretnék, ha felemelnék, sőt hogy óhajtanák, hogy mi legyünk ennek szószólói.

Igaz uraim, hogy kevés a fizetésük, nem is zárkozunk el elvben, hogy önöket nemcsak támogassuk, hanem szószólói legyünk. Ennek azonban előfeltétele, hogy abban a helyzetben legyünk, hogy ezt megtehessek.

A városházi pártnak egyik legerősebb oszlopa nem egyszer, de tiszter mondotta nekünk, hogy ő magára vállalná egy 3-ad rész összegért elintézni a városháza ügyeit, mint a mibe az kerül. Ennek az úrnak is igaza volt, azért is merte nekünk mondani s nem a közgyűlés előtt.

Tehát a középút az: Tessék az uraknak bennünket működésünkben támogatni s igenis, ha tőlünk függ, néhány felesleges hivatali állást megszüntetünk, sőt, ha kell a polgármesteri fizetést leszállítjuk és azt a különbözetet a tisztviselők fizetésének emelésére fordítjuk.

De hisz önöket, az eszközöket a saját céljaik ellen használják fel. Gondolkozzanak tisztviselő uraim! Gondolják meg, mi az ország, mi a város, mi az önök érdekük. No most lesz egy érdekes alkalom önöknek nyilatkozni, a gyengébbek kedvéért titkos szavazásnál. Majd meglátjuk, miképen fog az ember megnyilatkozni!

A közigazgatási bizottság ülése.

Baja város folyó hó 9-én tartotta rendes havi közigazgatási bizottsági ülését, melyen Schmausz Endre főispán elnökölt.

Schmausz Endre főispán az ülést megnyitván, előterjesztik és tudomásul veszik a polgármester havi jelentését.

A tanács jelenti, hogy a főispán február hó 9-én és a rákövetkező napon számonkérő

széket tartott. Az összes hivatalokban rendet talált. Az adóhivatalban az ügykezelésre nézve azonban volt megjegyzése.

Következett a belügyminiszter leirata. Szentgyörgyi Lajos annak idején éjszaka megvizsgálta Deutsch Mátyás »Nemzeti Szállodáját.« Ezért Deutsch Mátyás Szentgyörgyi ellen feljelentést tett és fegyelmi eljárás megindítását kérte. Felelkezés folytán az ügy a belügyminiszter elé került. A belügyminiszter Szentgyörgyit a fegyelmi vétség és annak következményei alól felmentette, mert Szentgyörgyi Lajosnak, mint rendőrtisztnek jogában állott a szállodába menni és vizsgálatot tartani éjnek idején is.

Scultéti árvaszéki ülnök tette meg ezután szokásos havi jelentését.

Bernhardt János dr. tisztí főorvos jelenti, hogy a múlt hónapban a közegészség kielégítő volt. Fertőző betegségek csak szörványosan fordultak elő.

A népesedési mozgalom a következő: Született 20 fiú és 21 leány. Meghalt 22 férfi és 18 nő. Szaporulat egy lélek.

A szegszárdi kórházban egy bajai egyént gyógykezelték, minél fogva 14 kor. 76 fillérvnyi költség merült fel. A város kéri, hogy ezen költséget az orsz. betegápolási alapból fizetessék ki.

Adó befolyt: Egyenesadó 34270 kor. Hadmentességi adó 125 kor. Bélyeg és illeték 4683 kor. Tanítói nyugdíjalapra január és februárban 649 kor. Orsz. betegápolási alap 874 kor. Fogyasztás és italadó változatlan.

A tanfelügyelő kiemeli, hogy a városi polgári iskola nem felel meg a kívánalmaknak és reméli, hogy nemsokára felépítik az új iskolát. A városi népiskolákat meglátogatta és az ott tapasztaltakkal meg van elégedve. Ezen jelentése kapcsán sürgeti, hogy a népiskolák kiegészítésenek V-ik és VI-ik osztályokkal.

Ezután Eperjessy ügyész tette meg a jelentését a múlt havi rabállományról.

Végül jelenti az állatorvos, hogy a múlt hóban az állategészségügy kielégítő volt.

HIREK.

Március tizenötödike.

Polgártársak!

Csak egy nap választ el bennünket a nagy márciusi napoktól!

Ha volt idő, amikor meg kellett értenünk e nagy nap fenségét, úgy a mostani az!

Evek óta a közelgő vihar előjeleképpen nyomasztó légkör sulyosodik reánk. A tesztelő légkörben hervadozni kezdő szabadságunknak és nemzeti érzésünknek több századokon által vérrel öntözött virága . . . Társadalmi és nemzeti életünk oszlopaikat a szegénység, a nyomor féktelen hullámai csapkodják. A hazaszerető ősök ivadékainak ezrei a koldus-, vagy vándorbot közül az utóbbit választják.

A sokat szenvedett magyar nemzet egén felhők tornyosulnak . . . Jobbjaink azt hirdetik, hogy nem jótékony esőcseppeket, hanem a harag, a gyűlölség félelmetes villámait tartalmazzák. Lelkünkre a sötét kétség árnyai nehezdednek. Mintha megújulna a többszázados átok! Agyunkat tépdési az a gondolat, hogy hiába temetkeztek hát félszázaddal ezelőtt a mult sirjába apáink, nagyapáink? Ujra fel kellene vennie az igazságnak a küzdelmet az árny ellen?

A közelgő zivatar előszele már által csapott a hazán. Ifjú költők lantján újból vészes hangok zendülnek meg. Az ő lelkükben s a haza nagy fiainak szívében gyul ki először a láng! Azt hirdetik, hogy hasonló ez a korszak ahhoz, amely ama dicső halál korszakát megelőzte. Egy kérdés évődik a lelkükön: talán új vérkeresztiség vár reánk a végső feltámadás előtt?!

Nem látjátok, mint röppennek föl a nemzet viharmadarai? Nem halljátok fájdalomtól égő hangjokat? Nem furakodik bensőtökbe vészes kiáltásuk? Nem ébredtek, nem készülődtek *nemzeti jogainkért és édes anyanyelvünkért nagy, szent döntő küzdelemre?*

Polgártársak! Jertek, ünnepeljük, hadd lássák a vihar okozói, hogy a *nemzet virága, az ifjúság, s a nemzet teste, a polgárság készen áll: talán magukba szállnak!*

Istentisztelet

F. hó 15-én d. e. 10 órakor a plebánia templomban ünnepi Istentisztelet lesz, melyen pártunkat Dr. Reich Aladár orsz. képviselő és Drescher Gyula pártelnök vezetése mellett pártunk vezetősége fogja képviselni. Az Istentiszteleten Czérnay Imre ipartestületi elnök és Koch Jakab az 1848/49-es honvédegyelet elnöke is részt vesznek.

A főgimnázium ünnepélye.

A ciszterci rend bajai kath. főgimnáziuma f. évi március hó 15-én, délután, az intézet tornacsarnokában hazafias ünnepélyt rendez, a következő sorrenddel: 1. Nemzeti induló. Átirta Juhos B. Elődjá: a főgimn. ének- és zenekara. 2. Az irodalom és nemzeti újjászületésünk. Ünnepi beszéd, mondja: dr. Dombi Márk, az önképzőkör elnök-tanára. 3. Honfidal. Irta Petőfi Sándor. Zenéjét szerzette Doppler K. Elődjá: a főgimn. ének- és zenekara. 4. Emlékezés 1848-ra. Irta Lampérth Géza, szavalja: Bettelheim Sándor VIII. o. t. 5. Téli utazás. Zenéjét szerzette Schubert. Elődjá: a főgimn. ének- és zenekara. 6. Vándor madár. Irta Ábrányi Emil, szavalja: Rohrböck Ferencz IV. o. t. 7. Keringő. Zenéjét szerzette Richter A. Elődjá a főgimn. zenekara. 8. Induló. Zenéjét szerzette Zsaskovszky J. Elődjá: a főgimn. ének- és zenekara. Kezdeté délután 4 órakor. — Belépődíj személyenkint 1 korona. A begyült összeget szegény tanulóink segítészére fordítjuk. Számított belépő-jegyek Kollár A. úr könyvkereskedésében s a pénztárnál kaphatók. Felülfizetéseket a jótékony célra való tekintettel köszönettel fogadnak és a helyi hírlapokban nyugtatnak.

Ünnepi lakomák.

A bajai függetlenségi és 48-as párt ünnepi vacsorája mint már említettük f. hó 15-én az ipartestület tágas nagytermében fog megtartatni. Egy teríték ára 2 K. Előjegyezni még folyton lehet pártunk vezetőségénél és az ipartestület elnökségénél. A vacsora esti 8 órakor lesz.

A bajai Casinó f. hó 15-én tartja bankettjét, a Polgári olvasó egyesület pedig f. hó 14-én rendez ünnepi vacsorát.

Személyi hir. Dr. Reich Aladár orsz. képviselő folyó hó 15-én Bajára érkezik, hogy a városunkban rendezendő nemzeti ünnepen részt vegyen.

Esküvő. Reich Armin földbirtokos e hó 17-én esküszik örök hűséget Inzelt Rózsika kisasszonynak Szegzárdon.

Estély. Dr. Bérczy Albert ügyvéd és neje kiváló fényességű estélyt rendeztek folyó hó 7-én ismerőseik és jóbarátaik tiszteletére. A házigazdák ismert vendégszeretete a reggeli órákig tartotta együtt a nagyszámú vig kedélyű társaságot.

Esküvő. Kramer Miksa tolnai kereskedő f. hó 24-én délután 4 órakor vezeti oltárhoz Sükösdön Wiesel Mariska kisasszonyt, Wiesel Lipót kereskedő kiváló szépségű, szeretetre méltó leányát.

Halálozás. Özv. Egger Jánosné szül. Wallach Zsuzsanna úrnő, 1903. márc. hó 10-én, reggel 6 órakor, rövid szenvedés után, életének 74-ik évében, Bács-Madarason elhunyt. Az elhunytban Egger János kunbajai jegyző édesanyját gyászolja.

A bajai jóték. leányegylet tisztikarában Bruck Jolán urhölgy, továbbá Dr. Freund József és Bokor Oszkár leköszönése folytán változás történt. Elnökké Taussig Ella, jegyzővé Pollák Fanny urhölgyeket, titkárrá pedig Szász Jánost választották.

A bajai keresk. ifjak együletének jegyzői tisztéről Breuer Zsigmond, lapunk belmunkatársa leköszönt és már most újból intenzíven fogja lapunk javára derekas munkásságát kifejthetni.

Képviselői beszámoló. Pozsgay Miklós a szomszédos keczeli kerület közszeretben álló, népszerű orsz. képviselője f. hó 15-én délután Baja-Szt.-István községben beszámoló beszédet tart, mely egyúttal a március tizenötödiki ünnepségek egyik kimagasló programpontja lesz. A képviselő tiszteletére Dr. Reich Aladár orsz. képviselő és Drescher Gyula pártelnök vezetése mellett, pártunk

vezetősége és még számos párhívünk fog ez alkalommal a szomszéd községbe átrándulni.

Eljegyzés. Pollák Gyula Szucsányból jegyet váltott Spitzer Ilonka kisasszonnyal, özv. Spitzer Simonné úrnő leányával Baján.

A baja-báttaszéki hid építésének előmunkálatai serényen folynak. A Dunán-inneni rész előmunkálatai már f. hó 9-én befejezést is nyertek, úgy, hogy már most a Dunántúli oldalon folytatják a mérnöki kiegészítő munkálatokat. — Mint hiteles helyről értesülünk — a hid tulajdonképeni építése még ez év őszén minden bizonynyal kezdetét veszi.

Purim-estély. A »Nemzeti Szálló« nagytermében folyó hó 14-én hangversenyyel és halvacsorával egybekötött fényes purim-estélyt rendez a szálloda bérlője.

Csicsóék. Pedig nem a Csicsóék három lányáról leszen szó t. olvasók, kik a nóta szerint egy szoknyában jártak, hanem Csicsó Gyula Ferencz Károly Lajosékról. F. hó 9-én ugyanis a baja-szt.-istváni csendőrök két kőbor cigányt fogtak el, kiknek nyomban a nacionáléjuk iránt kezdtek melegen érdeklődni.

— Hogy hívják, more? — kérdezte az őrsvezető a feketébbiket.

— Csicsó Gyula Ferencz Károly Lajos, csokolom kezsit solgabiró úr; 27 éves vágyok, csokolom kezsit...

— Hát téged hogy hívják, te szebbik?

— Csicsó Gyula Ferencz Károly Lajos, kenyerem alásan. Jáj, ne nézsen rám mérgeesen az úr, mer mingyárt végem lesz.

— Mi a szösz! Hát nektek egy nevetek van? Ide az irással!

A csendőr nem kevéssé volt azonban meglepve, mikor azt látta, hogy az előmutatott keresztlevelek azt tanusították, hogy mindkettőjüket Csicsó Gyula Ferencz Károly Lajosnak hívják, mindketten Baján születtek s csak az a különbség köztük, hogy az egyik 26, a másik 27 éves.

— Testvérek vagytok? — Faggatta őket tovább az őrsvezető.

— Édes testvérek, csokolom kezsit, csak ű neki más volt a papája, nekem meg más volt a mamám.

— Ugy? Hát akkor upre! Megyünk Bajára.

Baján aztán a rendőrség rájuk olvasta, hogy habár született is Baján 27 évvel ezelőtt egy Csicsó Gyula Ferencz stb., de ez a gádzsó most Berlinben a burkusoknak muzsikál s minthogy a fizika alaptörvénye szerint két tárgy vagy személy egyidőben, ugyanazon a helyen nem lehet: hát ők se lehetnek azonosak azokkal, akiknek őket a keresztlevél mondja.

Erre aztán bevallották, hogy a két keresztlevél nem az övék, de majd szereznek igazít s azt majd bemutatják a rendőrségen. Persze szélnek eresztették őket.

A helybeli ág. hitv. ev. elemi népis-kola 1848. Március 15-ike 55-ik évfordulója alkalmából d. e. 11 órakor hazafias ünnepélyt tart.

Libalopás. Tóbr Jánosné óljából két pompás hizott libát loptak el a héten. Ez a lopás már csak azért is súlyos beszámítás alá esik, mert mostanában a zsír-árak impertinens módon magasak.

A házi szemét. Közegészségügyi szempontból aligha hoztak üdvösebb intézkedést városunkban, mint mikor azt határozták el, hogy a házi szemét rendszeres kifuvarozásával vállalkozót biznak meg. Ennek a megbízatásnak Krábl Károly vállalkozó becsülettel meg is felelt, amennyiben a legminimálisabb összegért: negyedévi 1 koronáért szállította el kifogástalan pontossággal az összegyülemlett szemetet. És — amint egy hozzánk intézett levelében felpanaszolja — még sem pártolják eléggé. Most azonban, mint értesülünk tudatja, azt az újítást fogja behozni, hogy kocsisa mellé egy embert ad, hogy még a házi cselédet is megkímélje attól, hogy őt a gyúrástól, dagasztástól stb. kelljen elhivnia, hogy a szemetet segítsen kihordani. E két ember negyedévi munkájáért ezentul mindössze 1 kor. 50 fillért fog igényelni, mely még mindig igen csekély arra, hogy közönségünk pártfogolja ezt a közegészségügyi szempontból is fontos vállalatot.

Mindenki tudja, hogy a Mauthner-féle impregnált takarmányrépamag a legnagyobb termést adja, hogy konyhakerti magvaiból a

legjobb főzelék és zöldség terem és hogy virágmagvaiból fakad a legszebb virág. Szóval a Mauthner-féle magvak a legjobbak, készletei a legnagyobbak és árai igen olcsók.

Hölgyek öröme! Legjobb szer az egész világon a bajai Dr. Lehman arckenőcs, mely pár napi használat után megifjítja az arcbórt, eltávolít redőket, szeplőt, májfoltot, bőratkát (Mitesser.) Egy tégely ára 1 korona, csak nevem és arcképpemmel ellátott tégelyt fogadjunk el! **Gyarmati Emil** városi gyógyszerháza a Szent-Háromságához Baján.

Szinészeink Szabadkán.

Bacsányi.

Kurucz Feja Dávid szerzőjének újabb színművét »Bacsányit« mutatta be drámai személyzetünk.

Sokat vártunk Fényes Samu újabb művétől, jobbnak hittük, mint amilyen Kurucz Feja Dávid, de várakozásunkban nagyon csalódtunk.

Gyönyörű lehet olvasmányának Fényes Bacsányija. Ha az ember otthon, négy fal között, csöndes estén elolvassa a hazafiasság szent tüzetől át meg áthatott zamatos magyar nyelven irt meghatóan szép drámai munkát: lehetetlen, hogy lelke mélyéig meg ne induljon ezen a szomorú történeten, meghatja Bacsányi maga is, de legkivált meghat az első színjátzó hős csapatának nagy küzdelme a magyar szóért, a nemzetért.

De, mint szindarab, gyenge a mű és rendkívül közel áll ahhoz, hogy unalmassá váljék, dacára azoknak a szép hazafias tirádáknak, dacára a gyönyörű nyelvezetnek, dacára az érdekes tárgynak.

Az első felvonás után könnyek jelennek meg szemünkbe, egész lelkünket magával ragadja a hatalmasnak induló mű és alig várjuk a dráma folytatását, És már a harmadik felvonásban bántani kezd valami, ami nincs a darabban és a negyedik felvonás után elégedetlenül távozzunk a színházból.

Szépen megirt hazafias történetét láttuk az első magyar színjátzóknak, egy tépelődő, gondolkozó, passzív alak jár-kel előttünk két órán keresztül, aki a darab hősenek van mondva, pedig nem az; és rapszodikus, kusza módon, szinte össze-visszaságban csak sejteti velünk az író, hogy a demokratikus eszmék heves vérű magyar hirdetőjének, a jakobinus költőnek tragédiáját írta meg.

Se Bacsányi, se Kelemen, sem Sehi, se Naláczy, még kevésbé a női alakok Krisztina és Jolánka; nem vér és hushól való emberek, földöntúli lények mind, csupa ködalak. És ezek a ködalakok elhalaványodnak teljesen abban a borongós, homályos, nyomasztó levegőben, amelyben mozognak.

Kinek a históriáját írta meg a költő? Bacsányijét? Nem. Nemesak azért nem, mert a históriához hű nem maradt, (ez nem is kötelessége drámáirónak) de azért sem, mert Bacsányi ugyszólván semmit sem cselekszik, nem mozdítja elő a drámát, (igaz, hogy nem is hátráltatja,) ő érte látszik történni valami, de nem ő cselekszik.

Ha tán az első magyar színészeket akarta glorifikálni az író: Kelemen színigazgató a darab főhőse, de ez se, inkább a másik színész: Sehi, vagy mind a négy színjátzó együtt.

A darabnak egységes meséje nincs és az a néhány kis történet, melyből a mű alkotva van: nincs befejezve. Eltávozzunk a színházból: sejtjük, hogy Bacsányit viszik Kufsteinba és tudjuk, hogy Sehi martiromságot szenvedett, megölték. De mért áldozta fel magát ez a könnyelmű, jó szívű ifjú, vagy kiért?

A demokrata eszmékért, nem; Bacsányiért se, inkább Jolánkáért, akit szeret, de aki meg Bacsányit szereti.

És nem tudjuk mi fog történni Krisztinával, ezzel a legtehetetlenebb alakjával a drámának? És végre nem akarjuk, nem tudjuk elhinni Jolánkának, aki mindent feláldozni kész Bacsányiért, hogy akkor, amikor Bacsányit Kufsteinba viszik, elmegy Kelemennel színésznek!

Ha nem volna oly borongós a hangulat az egész darab alatt, megmosolyogtatna Jolánka hirtelen elhatározása.

Az előadókról is írunk röviden.

Rendkívül nehéz a helyzetük, óriási feladatot bizott rájuk a költő, amikor azt akarta

játékukkal elérni, hogy a közönség embereket lásson a műve földöntúli alakjaiban.

Maga a főalak: Bacsányi, Füredi kezében volt. Iparkodott valamit csinálni szerepéből, néhol nagyon szépen beszélt, látszott dikcióján, hogy őt is meghatották azok a nemes mondások, amiket elmondott vele az író. De bonvivan színész, aki francia vigjátékokban, szalonokban jól társalog, ügyesen mozog: igen nehéz elképzelnünk magyar ruhában, sárga csizmában. Hogy kényelmetlen helyzetét nem árulta el: már ez feltétlen dicsérendő.

Krisztinát Tarján Irma személyesítette. — Lehetetlen elképzelnünk józan gondolkodású nőt, aki Fényes által élénk állított Bacsányiért rajong és még lehetlenebb az, hogy egy nő, ki annyira szeret egy férfit, mint Krisztina Bacsányit: oly gögös, annyira büszke nemes voltára, hogy kedvesét vérpadra kész küldeni, egy általa gyűlölt férfinak a kezébe adja csupa büszkeségből. Tarján Irma kiváló intelligenciája, nemes izlése, komoly tudása és alakító képessége volt képes arra, amely megértette a közönséggel Krisztina jellemét és hogy ezt az alakot elfogadhatóvá tette.

Dicsérettel kell szólnunk Szabados Gizi Jolánkájáról. Űde csevegése, meleg természetes hangja sokszor meghatotta a hallgatót megkapó közvetlenségével.

Rátkai Sehi szerepében komoly színésznek bizonyult újra. Hangja végig igaz volt és különösen haldoklási jelenete erősen drámai igazságával hatott.

Kelemen a darab legszebb, legrokonszenvesebb alakja és Falussy nemes dikciója elismerést érdemel.

A legjobb volt a szereplők közül Baróthy (Naláczy), különösen az első és második felvonásban. Igen jó volt Tóth Anti bácsi György szerepében, de Ujvári egyénisége nem elég komoly, Koncz nem elég erős a nehéz szerepekhez, Kovács pedig csudálatos módon kisleltette az előadás menetét szerep nem tudásával.

Közönség nagyon-nagyon kevés volt, ami csökkentette a hatást.

A rendezésben kifogásolnunk kell azt, hogy a pajtában játszó magyar színészeknek márvány oszlopos, bibor függönyös színpadot csináltak.

Quasimodo.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

N. Nándor. K.-K.-Halas. Lapunk mult heti számával, a legnagyobb sajnálkozásunkra nem szolgálhattunk már, mert az, az utolsó példányig elfogyott. Ebben a számban közöltük t. i. orsz. képviselőnknek az országgházban legutóbb tartott nagyhatású beszédét s emiatt lapunk iránt a szokottnál is nagyobb érdeklődés nyilvánult meg.

Köszönet nyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejthetetlen jó leányom, illetőleg nőm: Trapli Erzsike gyászos elhunyt alkalmából részvétüket kifejezni, illetőleg a temetésen megjelenni kegyesek voltak, ezuton mondunk hálás köszönetet.

özv. Tapli Ferenczné és
Raniszlavljevits Dusan.

Syakorlott betegápoló!

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönség b. tudomására juttatni, hogy az izr. nőegylet szíves támogatásával betegápolóvá képeztettem ki magam, melyről Dr. Ladányi Mór városi kórházi főorvos úr elismerő nyilatkozata van kezeim közt. Bátorkodom tehát ez alkalommal a n. é. közönségnek szolgálataimat szükség esetén tisztelettel felajánlani.

Kiváló tisztelettel
Pollák Ignáczné
az „Izr. Aggokháza” házmesterének neje.

NYILT-TÉR.

Ezen rovat alatt közlöttekért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönség b. tudomására hozni, hogy

cipőáruimat

a tavaszi idényre kizárólag elsorangu budapesti cipész-*iparosoktól* szereztem be, mert meggyőződést szereztem arról, hogy ezek készítményei nem csakhogy ép oly elegánsak, hanem tartósabbak s a mi fő olcsóbbak, mint a gyárilag tehát csakugyan egy kaptafára készített cipő-árúk, mely által abban a helyzetben vagyok, hogy nemcsak a bajai piaccal ki tudom állani a versenyt, hanem a budapesti, nagy reklammal dolgozó cipőkereskedőkkel is.

Akinek cipőre szüksége van, ne resteljen üzletembe fáradni, mert tapasztalni fogja, hogy áruim azok méltányos árai mellett is kiváló minőségűek.

A n. é. közönség b. támogatását kéri

kiváló tisztelettel

Mittler Izidor.

Vancaga dülőben

a vonat-állomás közelében egy szép fekvésű és jó karban levő

SZÖLŐ

ELADÓ.

özv. Kniszbek Istvánné

tulajdonos.

6-3

EMKE dala!

EMKE-papirt, levélpapirt vegyetek!
Ha rá néztek, feldobog a szívetek.
Magyar fiúk, magyar lányok tudjátok,
Hogy én nektek magyar papirt kínálok.

Magyar földön, magyar kezek csinálják,
Magyar földön, magyar népek kínálják;
Nem hagyhat ez magyar szívet hidegen,
Úgy is nálunk annyi minden idegen.

Külföld helyett a hazában maradjunk,
A magyar pénzt idegennek ne adjuk!
Hadd tudja meg ebből is a nagyvilág,
Hogy a magyar előre tör s tenni vágy.

EMKE-papirt adjatok a kezembe:
Édes anyám, neked irok én erre,
Van-e ennél szebb papír a világon?
Boltos uram, csupán **EMKE**-t kínáljon!

A fentt megénekelt „**EMKE**” levélpapiros minden nagyságban kapható

ifj. WAGNER ANTAL

könyv- és papirkereskedésében.

30-13

Feltűnő ujdonság.

DELICE

— Minden hirdetés felesleges.

A dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szihat.

legjobb valódi francia **szivarkapapír** és **szivarkahüvely** kapható az ország minden különleges-
ségi árúdjában.

Kalapos mesterek figyelmébe!

A „Délmagyarországi gyapjúfonó és vattagyár részvénytársaság” Baján báránygyapjút a

legolcsóbban és legszebben kártol.

Mosott gyapjút kilónként 26 fill.-ért.

Mosatlan gyapjút kilónként 34 fill.-ért.

Egyedül valódi angol Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és ajánlva.

—o Az üvegek felszerelése a keresk törvény mintavédelme alatt áll. o—

Allein echter Balsam
aus der Schutzensel-Apothek
des
A. Thierry in Pregrada
bei Rohitsch-Sauerbrunn.

E balzsam belsőleg és külsőleg használható. Ez: 1. Utólérhetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek minden káros állapotában, enyhíti a hurutot, csillapítja a valadékokat, véget vet a fájdalmas köhögésnek s gyógyítja a legrégibb bajokat. 2. Kétünő hatása van a torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a lázakat. 4. Meglepően gyógyítja a gyomor s bélbetegségeket és szaggatásokat a testben. 5. Széleden mozditja elő a székelést s a vér tisztulását, megtisztítja a veséket, megszabadít a buskomorságtól s a hypochindriától, javítja az étvágyat s az emésztést. 6. Nagyszerű szolgálatokat tesz fogfájáskor, odvas fogaknál és szájröthadásokor, s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felbűzfőzést, a szájnak és gyomornak bűzét. 7. Külsőleg bámulatos gyógyhatással bír a sebekre, új és régi forradásokra, orbáncz, kiütési varak, megfagyott és megégett tagokra, rüh, fekély, bőrduzzadás és repedés stb. esetében, megszünteti a fejfájást, zugást, szaggatást, köszvényét, fülfájdalmat stb. Ügyeljünk mindig pontosan az itt látható zöld apácza-védjegyre.

Hamisítástól legjobban megóv az, ha közvetlenül tőlem, gyáramból rendelnek eredeti szab cartonokban. Ausztria-Magyarország minden postaállomására bérmentve 12 kis vagy 6 duplaüveg 4 korona, Bosznia és Hercegovina részére 4 korona 60 fillér. Kevesebb nem küldetik széjjel. Szétküldés csak előrefizetés vagy előleg küldése mellett.

20-3

Miért szenved Ön? holott mindenféle e fajta, még oly régi sebre biztos gyógyulást talál és majdnem mindig elkerüli a fájdalmas és veszélyes operálást vagy amputálást.

Thierry A. gyógyszerész Centifolia-kenőcs

használánál, rendkívül jó hatása, a sebek gyógyulásánál, valamint a fájdalmak enyhítésénél utólérhetetlen. A valódi centifolium-kenőcs alkalmazható: a gyermekágyasok rossz természetű mellbajainál, szoptatók mellkeményedése, a tej elapadásának, az orbánczok eseteiben továbbá mindenféle régi sérvek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak, a csontvesesedésnél, vágás, szúrás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl.: üveg, szátká, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál; mindenféle daganat, kinövés, képződmény, karbunkulus és ráknál; végre pokolvar, körömféreg, körömgülés, a lábna járás közben történt kisebesülése, fagyás és égetés okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi kisebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzúgás stb. stb. eseteiben. — A szállítás kizárólag az összeg előre küldése mellett eszközöltetik. Két tégegy csomagolással, postai szállítási díjjal együtt **3 korona 50 fillér. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll.** Arra kérek mindenkit, hogy óvakodjék a hatáskülső hamisítások vévésétől s arra ügyeljen, hogy a tégegybe van-e a fenti **védjegyem** és cégem: **Thierry (Adolf) Limited gyógytára az „Órangyalhoz” Pregradában, égetve. Thierry A. gyógyszerész balzsama és Centifolia-kenőcse.** — Ezen gyógyhatásukban felülmulhatlan két szer nemcsak a romlásnak nincs kitéve, sőt ellenkezőleg, minél régebbi annál értékesebb és hathatóbb, nem árt sem a fagy, sem a forróság, tehát minden évszakban használhatók. Majdnem minden esetben segítenek és eredménynyel járnak, legalább az orvos érkezteig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy hasonló feldicsért értéktelen és hatás nélküli ugynevezett pótszereket venni, melyekért a pénzt haszontalanul dobják ki, hanem mindig ezen rég kipróbált olcsó és megbízható, emellett teljesen ártalmatlan, világhírű szereket kell használni, melyeknek minden családban és esetőségekre készenlétben kell lenni. Ha olyant nem kapunk, mely a valódiság minden jelét magán viseli, rendeljük meg egyszerűen direkte és címezzük:

(Thierry Adolf) „Órangyal-gyógytár” Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn mellett — Központi főraktár Budapesten, Török J. gyógytára. Zágrábban Mittelbach S. gyógytára, Récsben Brady L. gyógytár.

LEGNAGYOBB VÁLASZTÉK

GÁCSI, BRASSÓI, ZSOLNAI

továbbá

a legfinomabb angol és francia divatkelmékben!!!

Legújabb **angol** és **francia szabású**

férfi öltönyök jutányos áron,

pontos kiszolgálás mellett készülnek

Práger Károly és Testvére cégnél

BAJÁN,

Takarékpénztári épület.

Minden praktikus háziasszony,

aki a

zománcozott edény

jóságát nem a külsejében, hanem annak tartósságában és olcsóságában keresi, az csupán a szürkén zománcozott **Westen P-féle** secessió védjeggyel ellátott

lemez főző-edényeket

vásárolja, melynek zománca használat közben nem pattan le s a forró tűzhelyen akár üresen is állhat

Főraktár:

DRESCHER GYULA

VASKERESKEDÉSÉBEN

BAJÁN,

12-1

hol az árú leszállított gyári árak mellett kapható.

Kiváló minőségű

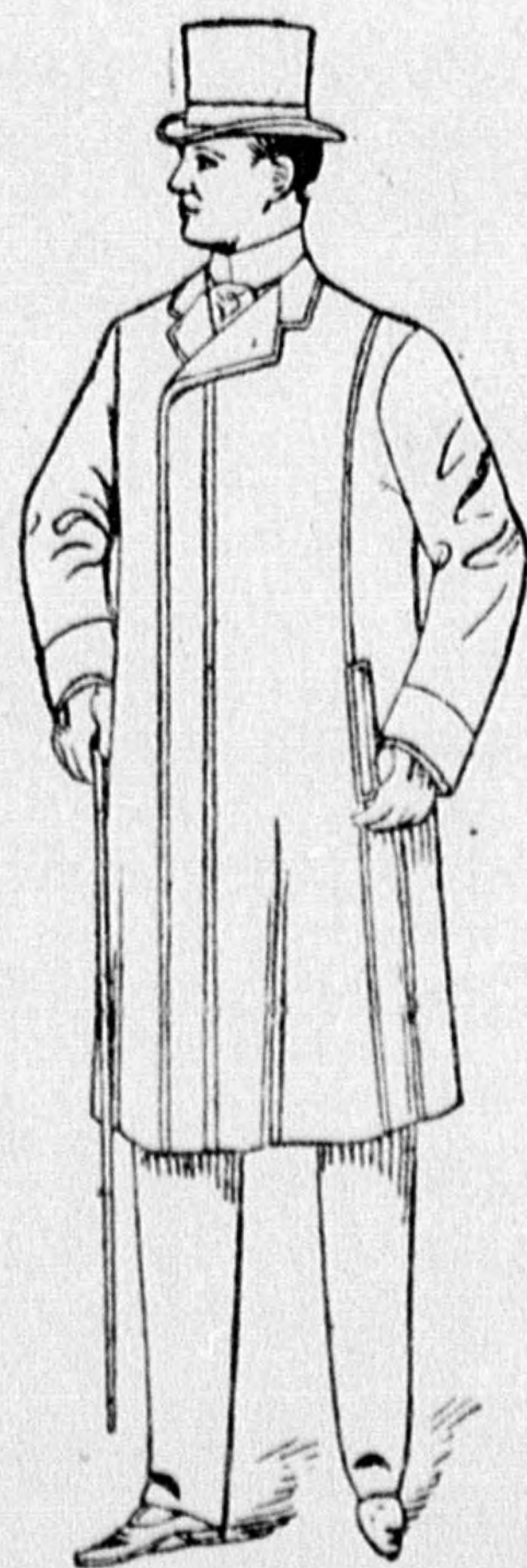
hazai és valódi angol kelmeékből mérték után, a legújabb francia divat szerint, a legjutányosabb árak mellett készít: **felöltőket, egész öltönyöket** stb. stb.

az „**Angol szabóhoz**”

cimzett szabászati műterem

BAJÁN,

a Kollár-féle könyvkereskedés mellett.

Szent-Antal-utczai házammal tözsomszédos, négy utcai szobából s mellékhelyiségekből álló, nagy udvarral bíró

lakó-ház

május hó 1-ére kiadandó.

Horváth János.

Szöllőkarók

tölgyfa, hasított legjobb minőségben és minden kellendő hosszóságban és erősségben kaphatók

WOLFNER S. cégnél

BUDAPEST V., Dráva-utca 16.

6-5